Eshuis

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Nijkerk

20 JUNI 2022

Per saldo persoonlijker

Aan de gemeenteraad
van de
gemeente Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Datum
20 juni 2022

Ons kenmerk
ACV2021

Behandeld door
drs. C.L. Willems RA
en A. Van Oosterom -
van der Groep MSc RA

Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Nijkerk aan. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 5 juli 2021. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2021.

Bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Nijkerk hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt

De jaarrekening 2021 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijkerk. Bij deze jaarrekening hebben wij op 16 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid verstrekt.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Nijkerk voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.

drs. C.L. Willems RA
Partner

Inhoudsopgave

- Bestuurlijke samenvatting controle 2021 5
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 10
- De financiële positie van uw gemeente 29
  - Financiële positie
  - Resultaatanalyse
- Organisatie 33
  - Administratieve organisatie en interne beheersing
- IT-audit 35
  - Onze kijk op de algemene IT-beheersingsmaatregelen
  - Betrouwbaarheid en continuïteit van IT omgeving
- Overige aangelegenheden 37

- Bijlagen 39
  - Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen
  - Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle
  - Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen
  - Bijlage 1d: Tekortkomingen in de toelichtingen
  - Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021
  - Bijlage 2: Materialiteit
  - Bijlage 3: Onafhankelijkheidsbevestiging
  - Bijlage 4: Fraude
  - Bijlage 5: Urenbesteding jaarrekeningcontrole

Bestuurlijke samenvatting

Per saldo persoonlijker

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Getrouwheid en rechtmatigheid	• Wij geven een goedkeurend oordeel af voor getrouwheid en rechtmatigheid. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.253.000 respectievelijk € 3.759.000.	
Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2021 is verbeterd ten opzichte van 2020. Met name het gevolg van het positieve resultaat over 2021 ad. € 2,5 miljoen. • Het weerstandsvermogen bedraagt € 29,9 miljoen. De weerstandscapaciteit is ruim hoger dan de door de gemeente onderkende aanwezige risico's ad € 3,0 miljoen.	
Interne beheersing	• Tijdens de werkzaamheden voor de 2021 jaarrekeningcontrole zijn voor gemeente Nijkerk de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld van de meest kritische applicaties rond het sociaal domein, inkoopfactuurverwerking, belastingen en het grootboek. Hiervoor hebben wij diverse General IT Controls rond de relevante informatiesystemen getoetst. Deze beheersing laat een adequaat volwassenheidsniveau zien. Er zijn nog een aantal punten die aangepast moeten worden, met name in het rechtenbeheer. Mocht het lukken om deze punten op korte termijn op te lossen zien wij zeker aanknopingspunten om in de toekomst te kunnen steunen op deze systemen.	
Kwaliteit verslaggeving	• Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk (redelijk betekent in deze context: 'fair en logisch') zijn en consistent worden gebruikt.	

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Controleproces	• Bij de start van de controle waren de jaarstukken gereed, het controledossier was nagenoeg compleet. Wij hebben onze samenwerking met het ambtelijke apparaat adequaat opgepakt door het vroegtijdig uitzetten van de eerste steekproeven aan het begin van onze controle, het eerder plannen van de controle op de EU aanbestedingen, alsmede het verder aanscherpen van onze vragen en verloop via ons portaal YouProvide. Deze acties hebben het controleproces adequaat laten verlopen. Wij willen de ambtelijke organisatie graag bedanken voor hun inzet en snelle oplevering.	
Grondexploitatie	• Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de grondexploitatie bepaald, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel. • Wij zien een aandachtspunt in de calculatie van de complexen. • Wij benoemen dat Nijkerk (gemotiveerd) een voorzichtig beleid voert ten aanzien van opbrengstenstijgingen. • U moet volgend jaar uw strategische gronden weer taxeren.	
Overige Gemeente-specifieke onderwerpen	• Wij hebben een onzekerheid in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2021 geconstateerd. Het gaat om een subsidie voor het exploitatietekort van het zwembad in 2021. Hierover is nog geen verantwoordingsinformatie ontvangen. De onzekerheid bedraagt € 156.000. Over 2020 is de benodigde informatie al wel ontvangen. • Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 niet strijdig zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Nijkerk voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.	
Begrotingsrecht-matigheid	• Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van deze overschrijding naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening (hoofdstuk 5.4 - onderdeel Begrotingsrechtmatigheid'). Hiermee legt uw gemeente verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2021. Er is geen sprake geweest van overschrijdingen die als onrechtmatigheid meetellen in ons oordeel.	

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Schatkist-bankieren	• Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2021 per kwartaal een limiet van € 0,8 miljoen (1e en 2e kwartaal) en daarna € 2,1 miljoen. Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2021 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Nijkerk in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.	
Sociaal domein	• Wij hebben in de zorguitkeringen in natura onzekerheden voor getrouwheid en rechtmatigheid groot € 1,8 miljoen (2020: € 2,1 miljoen) geconstateerd. • De Sociale Verzekeringsbank heeft een verklaring met beperking afgegeven waarin sprake is van mogelijke fouten in de PGB's van de gemeente Nijkerk. De waarschijnlijke fout is zeer klein (€ 37.000) en weegt daarom niet mee in onze foutenevaluatie. • Wij hebben vastgesteld dat binnen uw gemeente in algemene zin procedures aanwezig zijn om misbruik en oneigenlijk gebruik te detecteren rondom de Tozo regeling. De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft tevens voor dat de externe accountant een kwalitatieve toets moet verrichten op uw Misbruik en Oneigenlijk beleid (M&O beleid) voor de Tozo regeling. Wij hebben daarnaast de werking van het M&O beleid getoetst conform de nota, door bij onze controle ook de opvolging van de IB signalen te betrekken. Op basis hiervan hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd. Zowel uw interne controlewerkzaamheden als onze zelfstandig uitgevoerde dossiercontroles bevestigen deze uitkomst.	

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Uitkeringen en P-Wet	• Wij hebben geconstateerd dat uw gemeente geen actuele cliëntdossiers aanhoudt voor cliënten die vanaf 2012 of eerder een uitkering ontvangen, en van wie de uitkering nu nog doorloopt. Hierdoor ontbreekt informatie voor onze controle, omdat wij niet kunnen vaststellen dat de uitkering (nog steeds) rechtmatig verstrekt wordt. De totale onzekerheid bedraagt € 986.000.	
EU-aanbesteding	• Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij onrechtmatigheden vastgesteld. Wij hebben een fout geconstateerd van € 0,4 miljoen en geen onzekerheden. Op basis van onze evaluatie hebben deze onrechtmatigheden geen impact op de strekking van de controleverklaring.	
Nieuwbouw gemeentehuis	• In 2023 wilt u het nieuwe gemeentehuis betrekken. Dat betekent dat het oude gemeentehuis verlaten en verkocht zal worden. De inventaris van het oude gemeentehuis kan deels herbruikt worden, maar is grotendeels aan vervanging toe. Hiermee is al rekening gehouden in de jaarrekening 2021. De activa die niet meegaan, worden versneld afgeschreven. De extra afschrijvingslast is € 62.000 in 2021 en € 90.000 in 2020.	

Belangrijkste bevindingen

Per saldo persoonlijker

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2021 van gemeente Nijkerk uitgevoerd, en verstrekken een goedkeurende =controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid bij deze jaarrekening.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle een geen niet gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op het vermogen of het resultaat van de gemeente. Hiervoor verwijzen wij naar de bijlage A1a.

Feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021 dat door de gemeenteraad is vastgesteld.

Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij onrechtmatigheden groot € 0,4 miljoen vastgesteld die echter geen impact hebben op de strekking van de controleverklaring.

In het sociaal domein zijn onzekerheden geconstateerd. Deze onzekerheden bedragen € 980.000 voor verstrekkingen in het kader van de Jeugdwet en € 825.000 inzake verstrekkingen in het kader van de WMO.

Door het ontbreken van cliëntdossiers voor uitkeringen die gestart zijn in 2012 of eerder is sprake van een onzekerheid in de controle. De onzekerheid bedraagt € 986.000.

De geaccumuleerde fouten en onzekerheden leiden niet tot overschrijding van de respectievelijke toleranties voor fouten en onzekerheden. Daarmee kan een goedkeurende verklaring worden verstrekt.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Een niet-gecorrigeerd controleverschil geïdentificeerd met betrekking tot SiSa-bijlage

Wij hebben een onzekerheid in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage 2021 geconstateerd. Het betreft een subsidies groot € 156.000 (regeling H16 SPUK-IJZ) over het exploitatietekort van het zwembad waarover nog onvoldoende informatie beschikbaar is om tot een oordeel te komen. Deze subsidie is als onzekerheid aangemerkt.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op de WNT.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 5 juli 2021 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Nijkerk (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het op 16 december 2021 door de raad ingestemde normenkader 2021.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Nijkerk

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2021.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2021 uitgevoerd met inachtneming van de volgende goedkeurings-toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleverordening:

Materialiteit (fouten) - € 1.253.000
Materialiteit (onzekerheden) – 3.759.000
Uitvoeringsmaterialiteit - € 626.500
Duidelijk triviaal - € 62.650

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van de gemeenteraad in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De balanspost met de belangrijkste schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Nijkerk betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties). Deze balanspost is op grond van haar omvang ad € 5,8 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van de nog te realiseren baten ad € 77,8 miljoen en lasten ad € 39,6 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen tezamen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het resultaat van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien verwacht wordt dat het project verlieslatend is, en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Ten behoeve van de waardering van de bouwgronden in exploitatie per balansdatum dient de gemeente per individuele grondexploitatie te bepalen of de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar de beste inschatting, terugverdiend zullen worden. In 2021 gaat het om 8 individuele grondexploitaties, waarvan 3 samenhangende deelplannen zijn. De gemeente kent één facilitaire grondexploitatie.

Controlewerkzaamheden grondexploitaties

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vier P's:

- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn
- Programmering: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

Belangrijkste bevindingen in onze controle

- Prijs: de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?

- Plankosten: door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?

De 4 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'. De balanswaarde (boekwaarde minus de voorzieningen) van de grondexploitaties (BIE) is in 2021 toegenomen van € 25,3 miljoen tot € 26,3 miljoen. Dit is een lichte stijging passend in een bredere trend dat het geïnvesteerd vermogen in de grondexploitatie de afgelopen jaren toeneemt. De structurele toename hangt samen met de planologische visie van Nijkerk met de focus op woningbouw. De komende jaren zal nog meer geïnvesteerd worden in de realisatie van de grote woningbouw projecten Doornsteeg en de Flier. In het project de Spoorkamp worden primair voorzieningen gerealiseerd.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties, zijnde vooral de uitgangspunten voor de planning (fasering), de programmering, het prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijgingen en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

Belangrijkste bevindingen in onze controle

De grondexploitaties zijn door u voor de jaarrekening 2021 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door u de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Tussentijdse winstneming

In 2020 heeft de commissie BBV de notitie Grondbeleid gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat voor winstneming de 'percentage of completion (POC-) methode' moet worden toegepast. Hierbij geldt dat, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, er winst moet worden genomen. Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten. Op grond van het BBV heeft uw gemeente in het boekjaar 2021 € 1,7 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitaties (2020: € 1,1 miljoen).

Belangrijkste bevindingen waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier al contracten/overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol. Binnenstedelijke herstructurering zorgt immers voor een grotere complexiteit, doordat de bestaande ruimte herontwikkeld wordt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever wordt naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.
- De ingerekende opbrengstenstijging (tussen 2% – 4%) is in lijn met de perspectieven op de woningmarkt en houdt voldoende rekening met de huidige stijgende prijzen versus een verwachte afkoeling van de woningmarkt.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2021 zijn verwerkt, zijn door ons beoordeeld en als aannemelijk aangemerkt.

Opbrengstenstijgingen

De gemeente Nijkerk houdt rekening met een opbrengstenstijging voor de toekomstige nog te realiseren opbrengsten van 0%. De gemeente Nijkerk is voorzichtig als het gaat om de indexering op de nog te realiseren opbrengsten. Echter, zowel marktontwikkelingen als openbare bronnen voorspellen een opbrengstenstijging van meer dan 2%. Wij hebben de gemeente hierin om een standpunt gevraagd. De gemeente Nijkerk benoemd twee aspecten om te nog te realiseren opbrengsten niet te indexeren:

1. De opbrengstenstijging wordt gezien in relatie tot de gehanteerde kostenstijging. De kostenstijging die de gemeente hanteert zit wat lager in de bandbreedte gegeven de cijfers vanuit openbare bronnen als Metafoor en Stadkwadraat;

2. Op basis van de meest recente ontwikkelingen, met name in Q1 2022, valt op dat de kosten momenteel harder stijgen dan de opbrengsten. De bouwkosten stijgen bijvoorbeeld hard als gevolg van schaarste, toenemende gas- en energieprijzen en loonkosten. Dit terwijl de opbrengsten voorlopig stagneren (de prijs voor nieuwbouwwoningen is bijvoorbeeld gelijk gebleven in Q1 2022), hypotheekrentes stijgen en het consumentenvertrouwen afneemt. In relatie tot de grote onzekerheden, is ook te zien dat aannemers/ontwikkelaars de risico's zo veel mogelijk willen neerleggen bij de aanbestedende dienst c.q. verkoper van grond. Ook dit kan invloed gaan hebben op toekomstige opbrengsten. Gegeven de ontwikkelingen in Q1 2022 en blijvende onzekerheden is het maar zeer de vraag of grondopbrengsten (dit jaar) gaan stijgen.

Het uitgangspunt van 0% is daarmee behoudend maar realistisch te noemen.

Post ‘onvoorzien’

Bij diverse grondexploitaties is de post ‘onvoorzien’ opgenomen als stelpost onder de nog te realiseren kosten. Als accountant slaan wij hier direct op aan, omdat een post ‘onvoorzien’ niet voorkomt in de kostensoortenlijst van het Besluit Ruimtelijke Ordening. Deze kostensoortenlijst betreft een lijst toegestane toe te rekenen kosten binnen een grondexploitatie.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Daarnaast maakt de gemeente Nijkerk gebruik van projectspecifieke risico's (uitgedrukt in onzekerheden) welke resulteren in een afslag op de berekende tussentijdse winstnames over 2021.

Als de gemeente zowel een post onvoorzien aanhoudt als projectspecifieke risico's inzet om een afslag op te winst te nemen lijkt dit ons inziens dubbelop en is mogelijk sprake van teveel 'oppotten'. Wij hebben uw ambtelijke organisatie gevraagd om nader onderzoek te doen naar de post onvoorzien. De post onvoorzien moet binnen uw grondexploitatie worden gezien als een post 'nader uit te werken'. Gezien de winstafslag op de tussentijdse winst gezien moet worden als de gekwantificeerde onzekerheden en de post onvoorzien als nader uit te splitsen kosten zien wij hier geen dubbele afslagen. Wel willen wij uw gemeente vragen om de post onvoorzien in de toekomst nader uit te splitsen naar toegestane kostensoorten binnen de kostenraming of projectspecifieke risico's per grondexploitatie in lijn met de uitingen van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (verder BBV).

Taxatie gronden

Voor warme gronden geldt dat deze minimaal eens in de 2 jaar getaxeerd moeten worden. U kent drie strategische grondpakketten. Hiervan zijn er twee in 2019 getaxeerd en voor één die recent is toegevoegd aan de strategische gronden is nog geen taxatie voorhanden. U moet volgend jaar de gronden weer taxeren om deze te laten voldoen aan de vereisten die het Bbv aan strategische gronden stelt.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van raad. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Wij hebben in de figuren hieronder de resultaten van de lasten per programma opgenomen. Op slechts één programma is sprake van een overschrijding (programma Veilig). Deze overschrijding is in te delen in de categorieën zoals genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV. Tegenover de overschrijding staan hogere baten die de overschrijding nagenoeg geheel afdekken. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

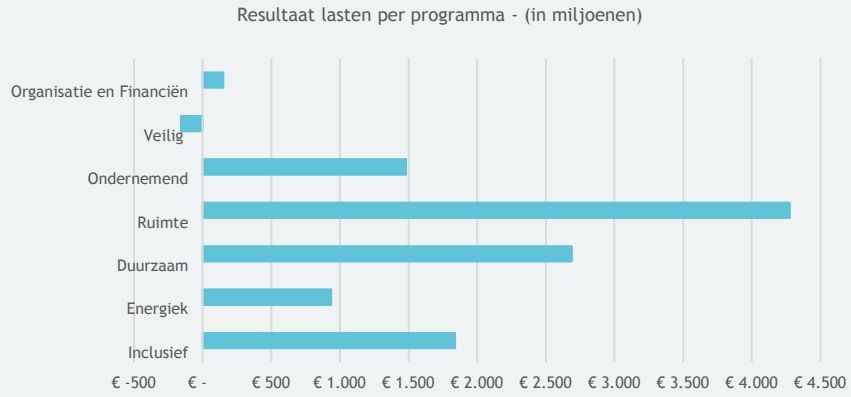

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Evident is dat u de vinger goed aan de pols houdt t.a.v. de begrotingswijzigingen: zowel in 2020 als in 2021 was slechts op één programma sprake van een (verklaarbare) begrotingsoverschrijding. In Corona-tijd is het tijdig aanpassen van de begroting voor een aantal gemeentes een uitdaging geweest. In uw jaarrekening heeft u ter verantwoording aan de raad de begrotingsoverschrijding gemeld in paragraaf 5.4 van het jaarverslag onder 'Begrotings(on)rechtmatigheid. Hiermee maakt u zichtbaar dat u uw budgettaire proces goed heeft ingericht.

Investeringskredieten

Er is geen sprake van overschrijding van de investeringskredieten boven de rapporteringsgrens.

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Als onderdeel van onze controle vragen wij uw organisatie jaarlijks om inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad (of met de auditcommissie). Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. In onze managementletter hebben wij uitgebreid gerapporteerd over fraude en integriteit en over de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd. Onze conclusie is dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

De nieuwe Kadernota Rechtmatigheid 2022 beveelt aan om fraude- en integriteitsmeldingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te melden. Dat is een aanbeveling waar de gemeente zich rekenschap van moet geven, of het past bij u om daar transparantie over te geven. Het is immers van belang om hier een bestendige gedragslijn in te hanteren.

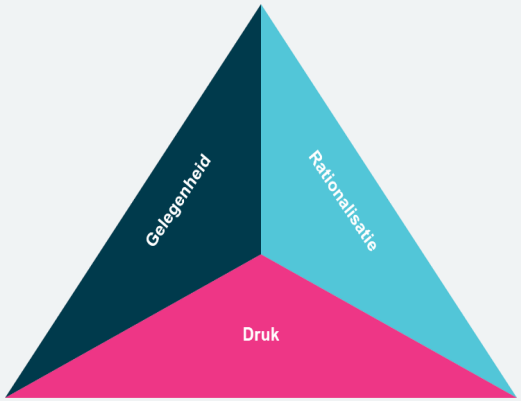

Effecten corona

Wij sommen hier de belangrijkste effecten van corona op de jaarrekening van de gemeente Nijkerk op:

Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren en andere soorten schuldenaars bestaat een toegenomen risico op het niet ontvangen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's en daarmee de waardering van de vorderingen gecontroleerd en wij merken op dat als gevolg van diverse steun- en coulancemaatregelen (door het rijk dan wel door de gemeente) nog geen sprake is van grote mutaties in de oninbare vorderingen.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Tozo:

Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Voor boekjaar 2021 betroffen dit Tozo 3 tot en met 5.

Uw gemeente is ondanks een snelle invoering van deze regeling en de wijzigingen ervan gedurende 2020 en 2021 in staat geweest aantoonbaar te voldoen aan de gestelde rechtmatigheidseisen. De Nota verwachtingen accountantscontrole schrijft tevens voor dat de externe accountant een kwalitatieve toets moet verrichten op uw Misbruik en Oneigenlijk beleid (M&O beleid) voor de Tozo regeling.

Tozo aantallen

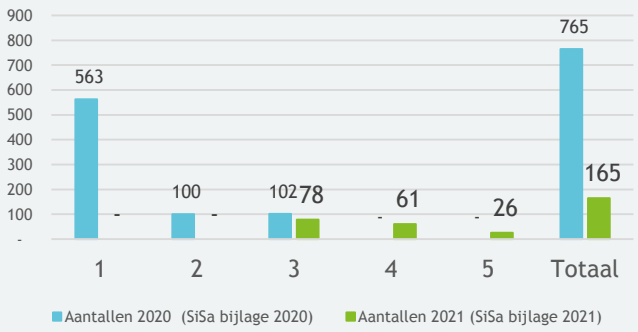

Bestedingen TOZO

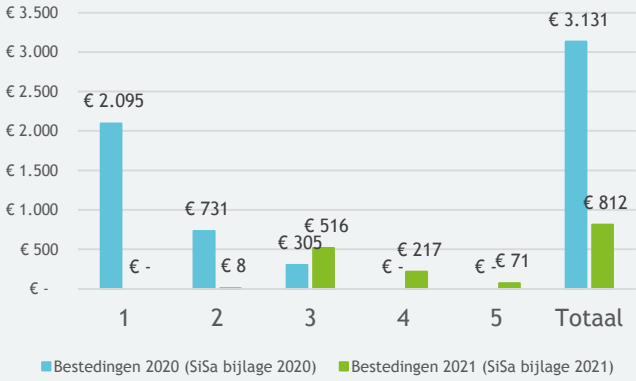

Wij hebben vastgesteld dat binnen uw gemeente in algemene zin procedures aanwezig zijn om misbruik en oneigenlijk gebruik te detecteren. Deze procedures zijn nog niet vastgelegd in een formeel beleid. Wij hebben uw in de managementletter al gerapporteerd dat dit beleid nog opgesteld dient te worden.

De uitvoering van het M&O beleid loopt door in 2022. Afhandeling van de signalen vanuit het Inlichtingenbureau met gevolgen voor eerder afgegeven beschikking Tozo worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2022.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Bevindingen sociaal domein

Uw gemeente voert de nieuwe taken Wet Maatschappelijke Opvang en de Jeugdwet zelfstandig uit. U heeft weliswaar de zorgadministratie Jeugdwet belegd bij Foodvalley, maar Foodvalley geeft bij de verantwoording van de Jeugdwetgelden geen zekerheden af omtrent de getrouwheid en/of rechtmatigheid van deze gelden. Uw gemeente is daarmee zelf verantwoordelijk voor de inrichting van een administratie organisatie en interne beheersing welke in staat is de getrouwheid en rechtmatigheid van de zorgbestedingen WMO en Jeugd vast te stellen. Dit laatste brengt uitdagingen met zich mee, waaronder afhankelijkheid van derden. U maakt als gemeente namelijk gebruik van productieverantwoordingen en controleverklaringen van zorgaanbieders wie de zorg uitvoeren en daarover verantwoorden. Echter, niet alle zorgaanbieders zullen een controleverklaring bij de productieverantwoording overleggen dan wel omdat de bestedingen < € 125.000 (conform het landelijk controleprotocol) dan wel omdat de zorgaanbieder daartoe niet in staat is (afwijkende verklaring, niet tijdige verklaring). Dit zorgt ervoor dat u gemeente onzekerheden heeft in het sociaal domein ten aanzien van de WMO en Jeugdwet.

Wij zouden u aanraden om onderzoek te doen naar een andere manier van het zorg contracteren (uitvoeringsvarianten), een andere manier van verantwoorden en daarmee een andere inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing waarbij de afhankelijkheid van productieverantwoordingen wordt verminderd.

Wij willen hier graag uw ambtelijke organisatie verder in adviseren, maar wijzen u ook op de richtlijnen vanuit het Ketenbureau iSociaal Domein, thema's: 'Financieel-administratie uitvoering' en 'Verantwoording'.

Onderstaand hebben wij de bestedingen in het sociaal domein gevisualiseerd naar type besteding.

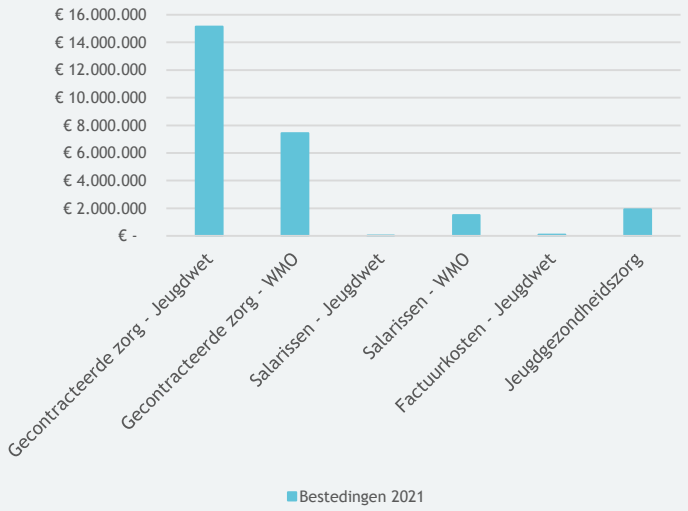

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Geconstateerde onzekerheden

Voor de jaarrekeningcontrole 2021 hebben wij – met inachtneming van de Audit Alert Sociaal Domein van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) – de door uw gemeente getroffen maatregelen om te komen tot een getrouwe en rechtmatige besteding van de zorg in natura (Wmo en Jeugd, exclusief PGB's) geëvalueerd.

Uit de controle op de bestedingen aan het Sociaal Domein komen onzekerheden voort: € 980.000 inzake de Jeugdwet en € 825.000 inzake de WMO. In totaal is de onzekerheid € 1,8 miljoen (2020: € 2,1 miljoen). De onzekerheden zien specifiek op de prestatielevering van deze bestedingen.

De door de SVB geprojecteerde onzekerheden inzake de PGB's zijn minimaal en liggen beneden de rapporteringstolerantie. U zult deze dan ook niet terugzien in onze foutenevaluatie.

Bevindingen P-wet

Aangezien wij dit jaar voor het eerst uw accountant zijn ziet onze risico-inschatting op de P-wet op de gehele populatie uitkeringen 2021. Dit is in afwijking op uw VIC, waarbij met name werkzaamheden worden uitgevoerd op nieuwe uitkeringen in 2021. Vanuit onze detailcontrole op de gehele populatie uitkeringen 2021 hebben wij een bevinding.

Wij hebben geconstateerd dat de gemeente Nijkerk geen actuele cliëntdossiers aanwezig heeft voor cliënten Participatiewet aan wie de verstrekking van de eerste uitkering vóór 2012 ligt maar nog doorloopt in 2021. Aangezien daarmee noodzakelijke controleinformatie ontbreekt over de getrouwheid en rechtmatigheid van deze uitkeringen is deze populatie als onzeker meegewogen in ons oordeel. De totale onzekerheid betreft € 986.382. Deze onzekerheid valt uiteen in € 961.127 verstrekkingen levensonderhoud voor 64 cliënten en 2 verstrekkingen IOAW ter hoogte van € 25.225. Tevens hebben wij aanvullend onderzoek gedaan naar de cliëntdossiers waarvan de uitkering op of na 2012 is gestart om vast te stellen dat de betreffende cliëntdossiers aanwezig zijn. Op basis van het aanvullend onderzoek hebben wij geen andere bevindingen. Deze dossiers zijn aanwezig en bevatten de noodzakelijke informatie.

Vanwege de aanvullende werkzaamheden is meerwerk in rekening gebracht.

Wij merken op dat de interne controle vooral gericht is op het vaststellen dat nieuwe uitkeringen juist verleend worden (in overeenstemming met wet- en regelgeving). Vanuit de interne controle is geen controle ingericht op oudere dossiers. Naarmate omstandigheden van uitkeringsgerechtigden veranderen, kan ook hun recht op een uitkering veranderen. Wij adviseren u daarom om de interne controle uit te breiden naar de gehele populatie uitkeringen.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen.

Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud'), en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'. Vooral de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattings-posten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel en niet bedoeld om ons een oordeel te vormen over individuele schattingsposten.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Voorzieningen

Uw gemeente heeft voor de rioleringsactiviteiten (onderhoud) een voorziening groot onderhoud (art. 44 lid 1C BBV) aangehouden. Wij hebben echter geconstateerd dat u deze voorziening naast onderhoudsactiviteiten aanwend voor tekorten op het productsaldo riolering. Conform de Notitie Lokale heffingen van de Commissie BBV is dit niet juist. In overleg met uw ambtelijke organisatie is de voorziening groot onderhoud vrijgevallen en is voor hetzelfde bedrag een voorziening door derden beklemde middelen (art. 44 lid 2 BBV) opgenomen.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Schatkistbankieren

Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2021 per kwartaal een limiet van € 0,8 miljoen (€ 2e halfjaar: 2,1 miljoen). Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2021 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Nijkerk in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid van Europees aanbesteden

Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij onrechtmatigheden vastgesteld.

In de controle hebben wij fouten voor een bedrag van € 354.000 geconstateerd en geen onzekerheden. Vorig jaar bedroegen de fouten in de aanbestedingen € 440.000. De onrechtmatigheden hebben geen impact op de strekking van de controleverklaring.

Vanwege het belang van het voldoen aan de Europese aanbestedingsregels adviseren wij u om de controle op de aanbestedingen te centraliseren en preventieve waarborgen in te richten. Hiervan gaat ook een preventieve werking uit waardoor de bewustwording van de Europese regelgeving eveneens kan stijgen.

Een voorbeeld van centralisatie is de goedkeuring van de inkoper op inkopen boven een drempelbedrag en het inrichten van een centraal aanbestedingsregister waarin overwegingen bij aanbestedingen zijn vastgelegd. Ook het duidelijker verbinden van verbeteracties aan geconstateerde fouten helpt met het realiseren van bewustwording.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Wij hebben een onzekerheid in de SiSa-bijlage 2021 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien zeven documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2021. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren). Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd. De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden wat betreft de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage 1e van dit accountantsverslag.

Tijdens de controle hebben wij één financiële onzekerheid geconstateerd. U heeft over de jaren 2020 en 2021 subsidies verstrekt aan het zwembad (Optisport B.V.) vanwege de exploitatietekorten die ontstaan zijn door de gedwongen COVID-sluitingen. Deze subsidies volgen uit de Rijksregeling Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden (SPUK-IJZ). De regeling vereist dat de subsidie niet tot een winst mag leiden en alleen mag zien op het zwembaddeel. Vanuit het zwembad ontbreken voor 2021 nog de noodzakelijke gegevens om zeker vast te stellen dat aan de vereisten van de regeling voldaan is.

De uitkering over 2021 groot € 156.000 hebben wij als onzekerheid aangemerkt. De verantwoordingsinformatie over 2020 is wel ontvangen en akkoord bevonden. Uw gemeente is in gesprek met het zwembad om ook de gegevens over 2021 te verkrijgen.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2021 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Financiële positie

Per saldo persoonlijker

Financiële positie

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van de ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2020 toegenomen.

In het BBV, de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2021 bedraagt € 2,6 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 166.000 aan de reserves gestort, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 € 2,5 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans. In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 42% van het balanstotaal (2020: 43% van het balanstotaal).

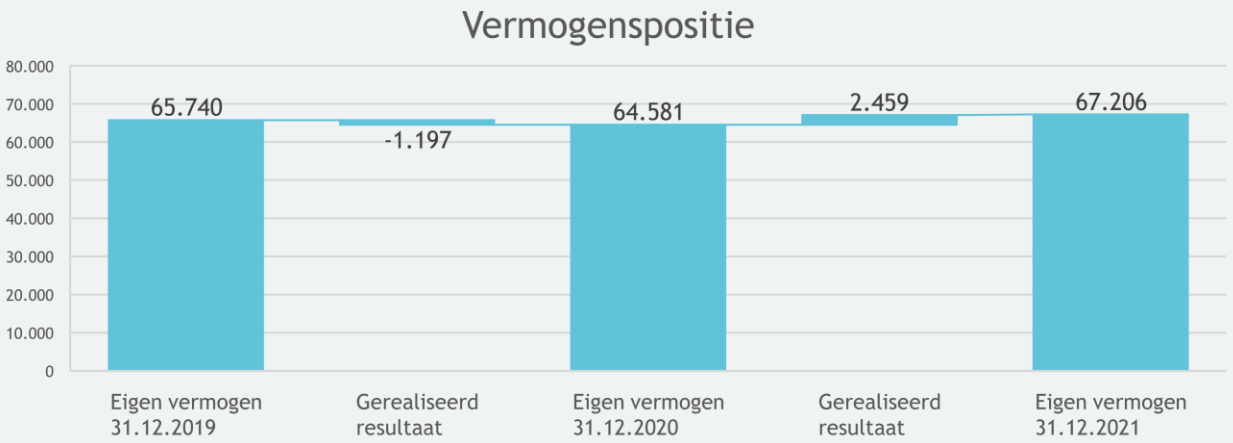

Financiële positie

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming. De exploitatie over 2021 laat een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € +/+ 2,5 miljoen zien, ten opzichte van een begroot saldo van € -/- 2,4 miljoen. Dit is een voordeel van afgerond € 4,9 miljoen.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	€ 115.227	
Totale lasten	€ 112.602	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**€ 2.625**
Af: stortingen in reserves	€ 12.420	
Bij: onttrekkingen aan reserves	€ 12.254	
Saldo mutaties reserves		**€ 166**
Gerealiseerd resultaat		**€ 2.459**

Resultaten

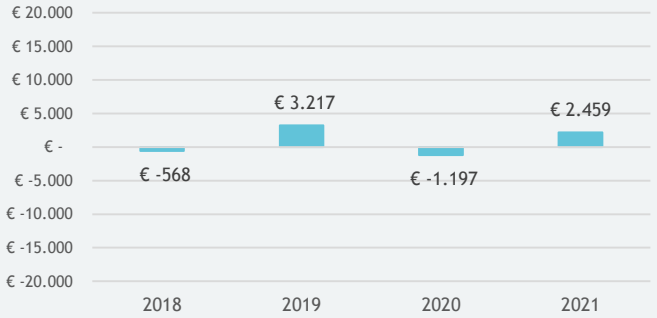

In het hoofdstuk “Toelichting overzicht van baten en lasten” van de jaarstukken 2021 wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Op pagina 20 van deze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid. Uit de grafieken blijkt dat na het negatieve resultaat over 2020 de gemeente Nijkerk in 2021 wederom een positief resultaat heeft behaald. Overall kan gesteld worden dat vooral een incidenteel hogere Algemene en het achterblijven van uitgaven door de COVID-crisis debet zijn aan het hogere resultaat. Uw eigen vermogen is robuust en jaarlijks wordt er meer toegevoegd dan onttrokken aan de reserves. Positieve en negatieve resultaten zien wij dan ook in samenhang met het eigen vermogen.

Financiële positie

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 2 in uw jaarverslag 2021) bedraagt, € 29,9 miljoen positief (2020: 21,3 miljoen positief). De inventarisatie van de risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en wordt vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's.

Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van afgerond € 3,0 miljoen (2020: € 2,8 miljoen).

In 2021 stijgt de weerstandsratio van 7,7 in 2020 naar 10,1 in 2021. Die stijging volgt uit het hogere resultaat over 2021 en de dotaties aan de reserves. Hierdoor stijgt uw algemene reserve van € 7,5 miljoen naar € 15,8 miljoen. Uw gemeente staat er daardoor beter voor dan in 2020. Dat blijkt ook uit de financiële kengetallen in paragraaf 2.1..

Wij merken op dat in verhouding tot andere gemeentes Nijkerk een relatief laag benodigd weerstandsvermogen becijfert. Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf 2 "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in uw jaarverslag 2021.

Weerstandscapaciteit (in € mln)

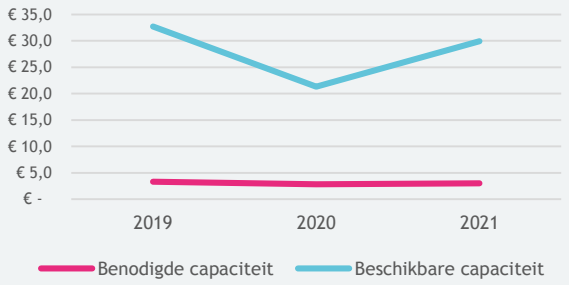

Ratio weerstandscapaciteit

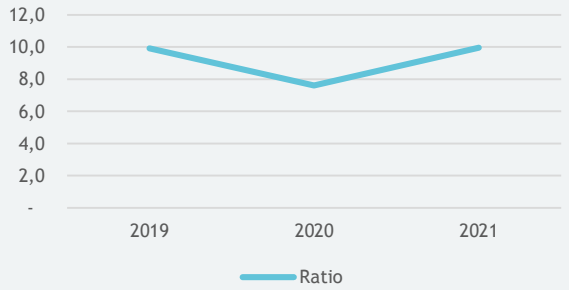

Organisatie

Per saldo persoonlijker

Administratieve organisatie en interne beheersing

Wij hebben in december 2021 een interimcontrole verricht bij de gemeente Nijkerk. Tijdens deze interimcontrole richten wij ons vooral op de opzet en werking van de administratieve organisatie. Wij verrichten werkzaamheden ten aanzien van de procedures binnen de gemeente voor zover deze van belang zijn om een oordeel te vormen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening van de gemeente. Wij hebben hieronder een samenvatting opgenomen van de getoetste processen. Voor onderliggende details en bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter.

In onze controle zijn de volgende significante processen onderkend:

- Factuurverwerking en betalingen
- Subsidiebaten
- Subsidieverstrekkingen
- Uitkeringen Pwet en Bbz
- Zorgbestedingen WMO en Jeugd
- Treasury
- Administratie & verslaglegging
- Inkopen en aanbestedingen
- Personeel en salarisadministratie
- Grondexploitaties
- Frauderisicoanalyse

Ten aanzien van opzet en bestaan geven wij het proces een classificatie mee:

Aandachtsgebieden

In de managementletter hebben wij uw aandacht gevraagd voor de inrichting en beheersing van de gegevensverwerking in Suites4SD.

IT-audit

Per saldo persoonlijker

IT-audit

Samenvatting tekortkomingen IT-audit

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen hebben betrekking op de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2021 heeft Eshuis IT-audit werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de opzet en het bestaan van de algemene ICT beheersmaatregelen binnen de automatiseringsomgeving van de gemeente Nijkerk, rekening houdend met de samenwerking in BNLP-verband waarbij Leusden de gastheer voor de IT-omgeving is. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die het meest relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Tijdens de werkzaamheden voor de 2021 jaarrekeningcontrole zijn voor gemeente Nijkerk de algemene IT beheersmaatregelen in opzet en bestaan beoordeeld van de meest kritische applicaties rond het sociaal domein, inkoopfactuurverwerking, belastingen en het grootboek. Hiervoor hebben wij diverse General IT Controls rond de relevante informatiesystemen getoetst. Deze beheersing laat een adequaat volwassenheidsniveau zien.

Wij merken op dat met name het beheer rond Suites4SD aandacht nodig heeft, met een aantal duidelijke verbetermogelijkheden. Voor Suites4SD geldt dat met name het wijzigingsbeheer en het rechtenbeheer aandacht verdient. Ook merken wij op dat het in- en uit dienst-proces een professionaliseringsslag nodig heeft.

Op de overige processen liggen ook verbeterpunten, maar in mindere mate dan bij Suites. De aandachtspunten zijn in onze optiek oplosbaar, waardoor een verdere doorontwikkeling van de informatiesystemen mogelijk is, ook in relatie tot de accountantscontrole. Juist het kunnen steunen als accountant op het digitale factuurverwerkings-proces en de verwerking van zorgdeclaraties heeft veel toegevoegde waarde voor de rechtmatigheids-verantwoording en ontlasting van de verbijzonderde interne controle. Ook onze externe controle kan daardoor een stuk efficiënter worden ingestoken.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor besproken.

90 JAAR | Eshuis

Overige aangelegen-heden

Per saldo persoonlijker

Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Bevestigingen van het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijkerk een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

90 JAAR | Eshuis

Bijlagen

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 62.650. De goedkeuringstolerantie voor fouten is € 1.253.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode		
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	**N.v.t.**	**N.v.t.**
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten		
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	€ 354.000	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	**€ 354.000**	

Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 62.650. De goedkeuringstolerantie voor onzekerheden is € 3.759.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole, tevens rechtmatigheid – sociaal domein WMO/JZ en uitkeringen P-wet	**€ 2.791.000***	**€ 2.791.000***
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/SiSa/etc.)	€ 156.000.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	**€ 2.947.000**	**€ 2.791.000**

* Uitsplitsing onzekerheden:

Jeugdwet	€ 980.000
WMO	€ 825.00
P-wet	€ 986.000
Totaal	€ 2.791.000

Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 62.650.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Feitelijke controleverschillen		
Niet van toepassing, alleen presentatiecorrecties en uitbreiding van de toelichtingen		
Inschattingverschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Geprojecteerde (inschattings)verschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Totaal		

Bijlage 1d: Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet van toepassing, alleen presentatiecorrecties en uitbreiding van de toelichtingen	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
BZK C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire			
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet			
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel			
VWS H4	Specifieke uitkering Sport			
VWS H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Onzekerheid	€ 156.000	De verantwoordings-informatie over 2021 ontbreekt
Totaal			**€ 156.000**	

Oordeel getrouwheid: **goedkeurend**
Oordeel rechtmatigheid: **goedkeurend**

Bijlage 2: Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Nijkerk

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Bijlage 3: Fraude

De beoordeling door het het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten de jaarrekening als gevolg van fraude of overtreding van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het het college van burgemeester en wethouders. Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Dit betreft een redelijke maar geen absolute mate van zekerheid, dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet wordt ontdekt, groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Indien wij bij een wettelijke controle gegevens of informatie verkrijgen die een redelijk vermoeden rechtvaardigen dat sprake is van fraude van materieel belang ten aanzien van de financiële verantwoording zijn wij, onder bepaalde omstandigheden, op grond van de WTA gehouden hiervan een melding te doen bij de KLPD. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Op basis van deze werkzaamheden zijn ons tijdens onze controle van de jaarrekening 2021 geen aanwijzingen van fraude gebleken.

